

ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКІВ

© 2017 ЗВЕРУК Л. А., ІВАНЮК С. О.

УДК 336.71

Зверук Л. А., Іванюк С. О. Засади формування стратегії управління кредитним ризиком банків

Особливої актуальності проблема управління кредитним ризиком набуває для банківської системи України сьогодні, в умовах освоєння світового економічного простору. Об'єктивна необхідність у підвищенні ефективності управління кредитним ризиком банку потребує вдосконалення правових, методологічних й організаційних засад здійснення банківської діяльності. Проведене дослідження розкриває сутність та місце кредитного ризику серед банківських ризиків, його специфічні риси та фактори впливу на нього. Підкреслено, що для ефективного функціонування банку кредитний ризик повинен сприйматися не як імовірність негативної події або небезпека, а саме як діяльність, що спрямована на отримання доходів. Представлено основні елементи системи управління кредитним ризиком. Виділено види та рівні кредитного ризику за класифікаційними ознаками. Досліджено роль факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, які впливають на здійснення кредитної політики банку. Підкреслено роль стратегії і тактики управління кредитним ризиком. Розкрито етапи стратегії управління кредитним ризиком, основні її методи та інструменти. Окреслено шляхи успішної реалізації стратегії управління кредитним ризиком сучасних банків.

Ключові слова: банківський ризик, кредитний ризик, стратегія управління кредитним ризиком, рівні ризику, моніторинг ризику, фактори ризику.
Рис.: 1. **Бібл.:** 10.

Зверук Людмила Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Київський кооперативний інститут бізнесу і права (вул. Михайла Ломоносова, 18, Київ, 03022, Україна)

E-mail: mila_107@ukr.net

Іванюк Сніжана Олегівна – магістрант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Київський кооперативний інститут бізнесу і права (вул. Михайла Ломоносова, 18, Київ, 03022, Україна)

УДК 336.71

UDC 336.71

Зверук Л. А., Іванюк С. О. Основы формирования стратегии управления кредитным риском банков

Особую актуальность проблема управления кредитным риском для банковской системы Украины получила сегодня, в условиях освоения мирового экономического пространства. Объективная необходимость в повышении эффективности управления кредитным риском банка требует совершенствования правовых, методологических и организационных основ осуществления банковской деятельности. Проведенное исследование раскрывает сущность и место кредитного риска среди банковских рисков, его специфические черты и факторы влияния на него. Подчеркнуто, что для эффективного функционирования банка кредитный риск должен восприниматься не как вероятность негативного события или опасность, а именно деятельность, направленная на получение доходов. Представлены основные элементы системы управления кредитным риском. Распределены виды и уровни кредитного риска по классификационным признакам. Исследована роль факторов внутренней и внешней среды, влияющих на осуществление кредитной политики банка. Подчеркнута роль стратегии и тактики управления кредитным риском. Раскрыты этапы стратегии управления кредитным риском, основные её методы и инструменты. Определены пути успешной реализации стратегии управления кредитным риском современных банков.

Ключевые слова: банковский риск, кредитный риск, стратегия управления кредитным риском, уровни риска, мониторинг риска, факторы риска.
Рис.: 1. **Библ.:** 10.

Зверук Людмила Анатольевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования, Киевский кооперативный институт бизнеса и права (ул. Михаила Ломоносова, 18, Киев, 03022, Украина)

E-mail: mila_107@ukr.net

Іванюк Снежана Олегівна – магістрант кафедри фінансів, банківського дела и страхования, Киевский кооперативный институт бизнеса и права (ул. Михаила Ломоносова, 18, Киев, 03022, Украина)

Zveruk L. A., Ivanyuk S. O. The Foundations of Developing a Bank's Credit Risk Management Strategy

The issue of credit risk management becomes especially relevant for the banking system of Ukraine nowadays, in the context of opening up the worldwide economic space. The objective need to improve the efficiency of bank's credit risk management requires improvement of the legal, methodological, and organizational foundations of banking activity. The carried out research discloses the nature and place of credit risk among bank risks, its specific characteristics, and the factors of influence upon. The article emphasizes that, in order to make the functioning of bank efficient, credit risk should not be perceived as the probability of a negative event or danger, but rather as the income-generating activity. The main elements of the credit risk management system have been provided. The types and levels of credit risk have been distributed by the classification attributes. The role of internal and external environment factors influencing the bank lending policy has been explored. The role of the credit risk management strategy and tactics has been emphasized. The stages of the credit risk management strategy, its main methods and tools have been disclosed. Ways to successfully implement the credit risk management strategy for contemporary banks have been determined.

Keywords: bank risk, credit risk, credit risk management strategy, risk levels, risk monitoring, risk factors.

Fig.: 1. **Bibl.:** 10.

Zveruk Liudmyla A. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Kyiv Cooperative Institute of Business and Law (18 Mykhaila Lomonosova Str., Kyiv, 03022, Ukraine)

E-mail: mila_107@ukr.net

Ivanyuk Snezhana O. – Graduate Student of the Department of Finance, Banking and Insurance, Kyiv Cooperative Institute of Business and Law (18 Mykhaila Lomonosova Str., Kyiv, 03022, Ukraine)

Реалії сьогодення вимагають «перезавантаження» банківського сектора. Фінансові потрясіння попередніх років налаштовують банки на перехід до довгострокового планування та впровадження новітніх підходів до ризик-менеджменту. А ключовим для банків та всього економічного простору постає завдання

відновлення кредитування реального сектора економіки та домогосподарств. У сучасних умовах розвитку фінансового ринку важливою залишається проблема можливості отримання банківського кредиту позичальником. Потреба в банківському кредитуванні в умовах кризових явищ та низького рівня державного фінансу-

вання різних напрямів економічної діяльності спонукає підприємства користуватися кредитами комерційних банків. Поєднання власного та позикового капіталів дозволяє підприємству отримати найвищі фінансові можливості свого розвитку без обмеження основної діяльності коштами. Водночас банки для збереження стійких позицій на кредитному ринку шукають нові методи та інструменти захисту від можливих втрат за кредитними операціями, замінюючи звичайні форми кредитування більш уніфікованими та менш ризикованими.

У непростих умовах, що склалися на фінансовому ринку, проблема банківських ризиків набуває особливого значення, оскільки ефективна діяльність банків можлива тільки тоді, коли прийняті ними ризики знаходяться під контролем і в межах їх фінансових можливостей. Кредитний ризик займає значне місце серед банківських ризиків, що обумовлює необхідність розробки банками ефективної стратегії управління на основі аналізу сутності кредитного ризику та визначення факторів, що впливають на нього.

Банки, як посередники на фінансовому ринку, несуть навіть подвійні ризики, адже, акумулюючи кошти, власниками яких залишаються юридичні та фізичні особи, їм необхідно забезпечити таку ефективність діяльності, прибутки від якої забезпечували б виконання зобов'язань перед ними. Питомою вага процентних доходів по банківській системі в цілому становила за 9 місяців 2016 р. 73%. Та, незважаючи на зростання питомої ваги процентних доходів у структурі доходів банківської системи, абсолютна сума процентних доходів українських банків унаслідок скорочення кредитного портфеля та погіршення його обслуговування (несвоєчасної сплати нарахованих відсотків) позичальниками має тенденцію зниження: 113,4 млрд грн за 9 місяців 2014 р., 110,6 млрд грн за 9 місяців 2015 р., 102,4 млрд грн за 9 місяців 2016 р. [1]. Таке скорочення кредитного портфеля банків підживляє основу прибуткової діяльності як окремих банків, так і банківської системи в цілому.

Проблема неповернення кредитів впливає на спроможність банків виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, що призводить до збиткової діяльності всіх учасників грошово-кредитних відносин та, в підсумку, може спричинити банкрутство як банку, так і пов'язаних із ним підприємств, банків та приватних осіб. Станом на 01.01.2014 р. частка простроченої заборгованості за кредитами в загальній сумі кредитів загалом по банківській системі дорівнювала 7,7%, а станом на 01.10.2016 р. зросла до 25,3% [2]. У більшості українських банків немає зацікавленості довгостроково розміщати свої капітали в інвестування через високий рівень ризику. Тому при розробці заходів управління кредитним ризиком слід враховувати, що він безпосередньо пов'язаний із ризиками, які приймають і несуть клієнти банку.

Кредитний ризик є складовою банківського ризику, який має такі характеристики:

- ✦ супроводжує усі види банківської діяльності;
- ✦ основою його виступає невизначеність, що зумовлена інформаційною обмеженістю та альтернативністю;

- ✦ можливість відхилення від очікуваного результату при його реалізації;
- ✦ існує ймовірність настання непередбаченої події та її наслідків;
- ✦ виникає при неповноті та неточності наявної інформації;
- ✦ з'являється в результаті впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів;
- ✦ носить як суб'єктивний, так і об'єктивний характер [3, с. 46].

Для визначення місця кредитного ризику в системі банківських ризиків доцільно окреслити його специфічні риси, які пов'язані не лише з фінансовим станом клієнта банку, але і з непередбачуваними змінами на фінансовому ринку загалом.

На специфічність кредитного ризику вказує суперечливість підходів у визначенні його суті як в нормативно-правових актах України, так і в економічній літературі. Так, в «Положенні про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» кредитний ризик (CR) – це розмір очікуваних втрат (збитків) (EL) за активом унаслідок дефолту боржника/контрагента [4]. Величину кредитного ризику банки визначають за всіма активними банківськими операціями як сукупний розмір кредитного ризику за цими операціями станом на перше число кожного місяця, наступного за звітним, у гривні (з урахуванням кредитного ризику за активними банківськими операціями в іноземній валюті в гривневому еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком).

У Методичних вказівках з інспектування банків «Система оцінки ризиків» кредитний ризик визначається як «наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком (його підрозділом) або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання» [5]. У Положенні «Про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок» даний вид ризику визначається як «ризик невиконання позичальником зобов'язань за кредитним договором» [6].

У сучасній економічній науці частина вчених схиляється до трактування сутності кредитного ризику як ризику несплати позичальником основного боргу і відсотків. Так, автором В. Шелудько кредитний ризик представлено як ризик несплати позичальником основного боргу та процентів за ним, а також невпевненості кредитора в тому, що боржник зможе виконати свої зобов'язання щодо умов та термінів кредитної угоди [7, с. 182]. Схожим є визначення кредитного ризику авторами О. Просович і К. Процак, які визначають кредитний ризик як наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди з банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання [8].

Інша частина наукової спільноти розглядає сутність кредитного ризику як ймовірність відхилення від певної величини. Так, Г. В. Лисиченко, Ю. А. Забулонов, Г. А. Хміль стверджують, що ризик характеризує ймовірність відхилення в одиницю часу фактичного грошового потоку платежів клієнта, направлених на погашення заборгованості, проценту та комісії, від номінального грошового потоку, який клієнт мав би направити банку відповідно до укладеного кредитного договору, під впливом ряду негативних для фінансового результату діяльності банку факторів [9, с. 70]. Ще однією характерною ознакою кредитного ризику є невиконання умов договору та зобов'язань за ним. Так, за визначенням Б. А. Карпінського та Т. Б. Шири, даний вид ризику – це ризик невиконання позичальником (контрагентом банку) зобов'язань за кредитними операціями (тобто ризик того, що сплата позичальником відсотків і основного боргу за кредитними операціями проводиться з відхиленнями від умов кредитної угоди або взагалі не проводиться) [10, с. 334]. Також кредитний ризик може виникнути через реалізацію певного рішення в умовах вибору з наявних альтернатив або через вплив на кредитний ризик зовнішніх та внутрішніх факторів.

Отже, під кредитним ризиком слід розуміти грошове вираження наслідків порушення позичальником взятих на себе зобов'язань перед кредитором, що виявляється в неможливості внаслідок дії зовнішніх та внутрішніх чинників дотримання графіка повернення наданої на тимчасовій і платній основі вартості в належних обсягах, що спричиняє недоотримання кредитором запланованого рівня доходів від здійсненої операції [3, с. 52].

Кредитний ризик передбачає невпевненість у кінцевому результаті дії чи прийнятого рішення, тому визначити наперед наслідки його реалізації неможливо. У зв'язку з цим ряд науковців пов'язують кредитний ризик із невизначеністю чи недостатністю інформації. Проте на можливість виникнення кредитного ризику впливає не лише неповнота інформації, але й особливості кредитної політики банку, і якість кредитного ризик-менеджменту. Тому для ефективного функціонування банку кредитний ризик повинен сприйматися не як ймовірність негативної події або небезпека, а саме як діяльність, спрямована на отримання доходів. Таке розуміння кредитного ризику забезпечить якісне управління на всіх етапах взаємовідносин банку з клієнтом.

Незалежно від своєї структури кожна система управління ризиками повинна включати такі елементи [5]:

1) *виявлення ризику*, що проявляється у визнанні наявних ризиків або тих, що можуть виникнути у зв'язку з новими діловими ініціативами. Виявлення ризику має бути постійним процесом, що повинен здійснюватися на рівні як окремої операції, так і портфелів;

2) *вимірювання ризику*, що полягає в точному та своєчасному вимірюванні ризиків. Для цього банк створює систему вимірювання ризиків для оцінки окремих операцій і портфелів, інструменти якої повинні відповідати рівню ризиків, які взяв на себе банк. Банк має

періодично перевіряти надійність інструментів вимірювання, які він використовує;

3) *контроль ризику* зводиться до того, що банк має встановити обмеження і довести їх до виконавців за допомогою положень, стандартів або процедур, які визначають обов'язки та повноваження працівників. Ці контрольні обмеження мають бути дійовими інструментами управління, які можна уточнювати в разі зміни умов або рівня ризику. Банк має визначити послідовність процесу надання дозволів на виключення або зміни обмежень ризику, якщо вони є обґрунтованими;

4) *моніторинг ризику*, який здійснюється для забезпечення своєчасного відстеження рівнів ризиків. Звіти про моніторинг мають бути регулярними, своєчасними, точними та інформативними і надаватися відповідним посадовим особам для вжиття необхідних заходів.

Значимість управління кредитними ризиками для стабілізації фінансового ринку та економіки в цілому проявляється в тому, що на законодавчому рівні закріплено необхідність розробки внутрішньобанківських положень щодо оцінки активів та розрахунку розміру кредитного ризику. Так, згідно з вимогами «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» [4] банк за кожним видом фінансових активів, групою фінансових активів, дебіторською заборгованістю за господарською діяльністю банку та наданими фінансовими зобов'язаннями повинен розробляти та затверджувати рішенням уповноваженого органу внутрішньобанківське положення щодо оцінки активу та розрахунку розміру кредитного ризику за таким активом. Внутрішньобанківські положення встановлюють оптимальні, економічно обґрунтовані значення показників оцінки фінансового стану боржників (контрагентів), що забезпечують своєчасну й адекватну оцінку розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. За кожним кредитом боржника банком формується кредитна справа боржника, яка має містити дані, що є обов'язковими та мінімально необхідними для належної оцінки кредитного ризику.

Найбільш ефективні заходи управління кредитним ризиком можна розробити, виділивши його види за певними класифікаційними ознаками, такими як: прогнозованість, доцільність здійснюваної операції, за суб'єктами виникнення, за суб'єктами кредитної угоди, за локалізацією, за рівнем прийняття рішення, за ступенем впливу на діяльність банку (*рис. 1*).

Ризикованість ведення банківського бізнесу проявляється в тому, що за кожною можливістю отримання прибутків стоїть ймовірність понесення збитків. Тому для досягнення успіху при здійсненні будь-якої операції, а особливо кредитної, банк повинен оцінити та проаналізувати умови, в яких він діє, і фактори, що можуть спричинити ризик.

У момент прийняття рішення не завжди достовірно відомо про середовище, в якому здійснюється його реалізація, про всі зовнішні та внутрішні чинники, що можуть вплинути на нього. Тому при виробленні методології управління кредитним ризиком необхідно

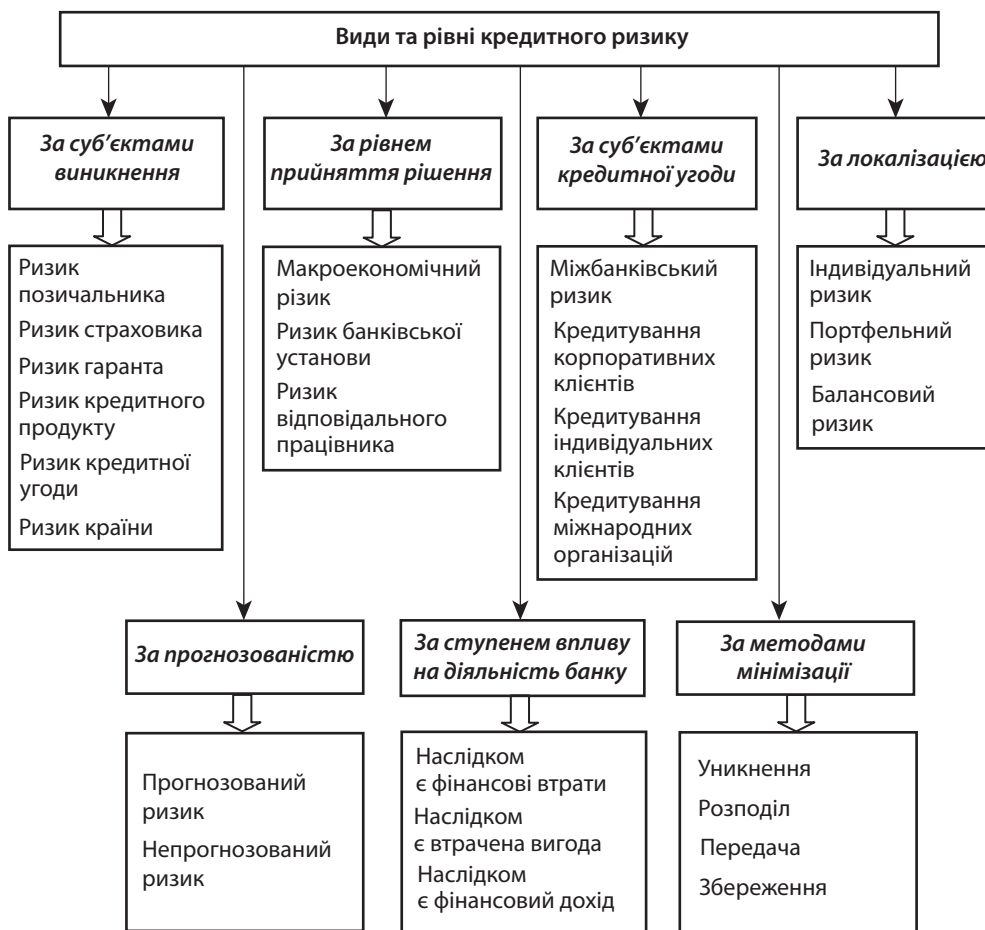

Рис. 1. Класифікація кредитного ризику

оцінити ступінь впливу різних факторів на кредитний продукт.

Фактори, що породжують кредитний ризик, можуть мати внутрішнє походження, тобто залежати від специфіки діяльності банку і бути контрольованими ним, і зовнішнє походження, на виникнення яких банк вплинути не може. Внутрішні фактори, залежно від рівня їх впливу, можуть бути стратегічного та тактичного характеру. Кризові фактори стратегічного характеру пов'язані з неефективністю організаційної та управлінської структури, інформаційного та юридичного забезпечення, низькою якістю кредитних продуктів та кредитної політики банку в цілому. Внутрішні фактори виникнення ризику тактичного характеру – це технологічні та інформаційні фактори, що пов'язані з несвоечасністю та недостатністю отриманої інформації щодо позичальника, управлінської інформації; проблемами в технічній обробці інформації; неякісним проведенням оцінки кредитоспроможності позичальника; завищенням реальної ринкової вартості забезпечення кредиту; неефективністю структури кредитного портфеля; відсутністю належного контролю за позичальниками на всіх етапах кредитування.

Зовнішні фактори, що призводять до кризових ситуацій у кредитній сфері, пов'язані з виникненням формажорних обставин (кризи, природні катаклізми); нестабільністю операційного середовища країни, регіону, галу-

зі (стан національного грошового ринку, розвиток інституційного сектора та фондового ринку, стан технології й автоматизації, економічний розвиток області, галузевий розвиток); рівнем конкуренції на кредитному ринку; ризиком щодо предмета забезпечення кредиту (знецінення і неможливість реалізації предмету забезпечення) та з особистим фактором позичальника. Отже, кредитний ризик можуть спричинити як несприятлива економічна кон'юнктура, так і слабка стратегія та неефективність внутрішньобанківського контролю за здійсненням кредитних операцій. А оскільки уникнути кредитного ризику просто неможливо, то постає завдання якісного управління ним через розуміння, що ризики, які приймають на себе банки, повинні бути підконтрольні та відповідати їх фінансовим можливостям. Вирішення цього непростого завдання стає можливим за умови розробки ефективної стратегії управління кредитним ризиком.

Стратегія управління кредитним ризиком включає сукупність теоретико-методологічних поглядів та практичних заходів, спрямованих на зниження ризикованості кредитної діяльності для забезпечення ефективності банківського функціонування на довгострокову перспективу. Важливо, щоб робота банку в межах зазначеної стратегії базувалася на положеннях чітко структурованої, науково обґрунтованої концепції, яка б максимально враховувала середовище функціонування банку та його клієнтів, передбачала ряд послідовних етапів реалізації стратегічних цілей банку щодо кредит-

ної діяльності й управління кредитним ризиком задля досягнення максимальної дохідності за прийнятого рівня ризику.

Водночас реалізація зазначених заходів неможлива без розроблення тактики управління. Під тактикою управління слід розуміти систему методів та інструментів управління кредитним ризиком, використання яких дозволить реалізувати стратегічні цілі банку. Загальноприйнятими методами обмеження та мінімізації кредитного ризику є: уникнення, утримання (збереження), передача (страхування), розподіл, зниження. Проте в нинішніх, вкрай динамічних, умовах розвитку фінансового ринку слід звернути увагу на більш сучасні методи управління ризиком, зокрема: хеджування, диверсифікація, самострахування або резервування, лімітування. До основних заходів (інструментів) управління кредитним ризиком відносять: класифікацію ризиків, їх ідентифікацію, аналіз і оцінку, розробку шляхів захисту.

Сучасні інструменти управління є основою для формування етапів стратегії управління кредитним ризиком, які, на наш погляд, є такими. *Перший етап* – це аналіз ризику через його ідентифікацію, оцінку та планування. Ідентифікація спрямована на виявлення факторів ризику, і вона буде успішною, якщо в результаті її проведення визначено всі потенційні фактори кредитного ризику, виявлено місця можливої його локалізації та на цій основі створено карту ризиків. Оцінка кредитного ризику здійснюється для порівняння можливих вигод і втрат а також для аналізу можливості включення кредиту в кредитний портфель відповідно до встановлених нормативів та принципу диверсифікації.

Планування кредитного ризику – це процес, пов'язаний із визначенням цілі, на яку буде надано кредит, встановлення рівня прийнятого ризику кредитної операції та обґрунтування кредитних продуктів банку на основі співвідношення між ризиком і доходом.

На *другому етапі* здійснюються вибір та регламентація методів впливу на ризик, аналіз їх результативності щодо конкретної кредитної операції та відповідність лімітам, резервам, нормативам.

На *третьому* – проводиться безпосередній вплив на ризик через його прийняття (повне, часткове: перекладання, розкладання, диверсифікація) чи уникнення. Уникнення ризику є найбільш радикальним методом, і його застосування буде доцільним лише за умови, що втрати банку не будуть перевищувати розмір джерел на їх відшкодування або відмова від ризику не призведе до виникнення ще більшого.

Четвертий етап зводиться до контролю та моніторингу результатів заходів, що проводяться. Проведення безперервного моніторингу дозволить вчасно реагувати на зміни рівня кризових факторів, оцінювати їх наслідки та оперативного вживати управлінські заходи щодо підтримання ризику на прийнятному для банку рівні.

На *п'ятому етапі* здійснюються оптимізація та підтримка запланованого рівня розвитку банку.

Отже, для успішної реалізації стратегії управління кредитним ризиком банку необхідно здійснити:

1) формування ефективної організаційної структури та механізму контролю банківської діяльності;

2) функціональний розподіл повноважень і рівнів відповідальності при прийнятті рішень щодо видачі кредиту та встановлення допустимих меж прийняття кредитного ризику;

3) урахування мінливості внутрішнього і зовнішнього середовища та змін кредитного ризику, що впливає на визначення пріоритетних напрямів кредитування;

4) прийняття кредитного ризику з урахуванням вимог кредитної політики, стратегічного плану банку та нормативних вимог;

5) постійний аналіз кредитного ризику з метою підвищення якості його оцінки, визначення нових факторів впливу та розробки заходів на випадок надзвичайних подій;

6) розробку методів моніторингу кредитного ризику, що забезпечить повноту капіталізації банку;

7) запровадження заходів внутрішнього контролю та вдосконалення роботи служби внутрішнього аудиту, незалежної від операційних підрозділів банку і відокремленої від процесів поточного внутрішнього контролю.

Запровадження вищезазначених заходів у практичній діяльності банку дозволить максимально наблизити стратегію управління кредитним ризиком до світових тенденцій розвитку кредитного ризик-менеджменту. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистика. Показники банківської системи. Доходи та витрати банків України // Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

2. Статистика. Показники банківської системи. Основні показники діяльності банків України // Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

3. **Дзюблюк О. В., Прийдун Л. М.** Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2015. 295 с.

4. Постанова Правління НБУ «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 30.06.2016 р. № 351. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0351500-16/paran18#n18>

5. Постанова Правління Національного банку України «Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04>

6. Положення Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг в Україні «Про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок» від 16.01.2004 р. № 7. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0148-04>

7. **Шелудько В. М.** Фінансовий ринок: підручник. Київ: Знання, 2008. 535 с.

8. **Просович О., Процак К.** Управління ризиками комерційного банку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2010. № 684. С. 194–200.

9. **Лисиченко Г. В., Забулонов Ю. Л., Хміль Г. А.** Природний, техногенний та екологічний ризики: аналіз, оцінка, управління: монографія. Київ: Наукова думка, 2008. 537 с.

10. **Карпінський Б. А., Шира Т. Б.** Фінанси: термінологічний словник. Київ: Професіонал, 2008. 608 с.

REFERENCES

Dziubliuk, O. V., and Pryidun, L. M. *Kredytnyi ryzyk i efektyvnist diialnosti banku* [Credit risk and Bank efficiency]. Ternopil: FOP Palianytsia V. A., 2015.

Karpynskiy, B. A., and Shyrya, T. B. *Finansy: terminolohichnyi slovnyk* [Finances: the terminological dictionary]. Kyiv: Profesional, 2008.

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0351500-16/paran18#n18>

[Legal Act of Ukraine]. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04>

[Legal Act of Ukraine] (2004). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0148-04>

Lysyuchenko, H. V., Zabulonov, Yu. L., and Khmil, H. A. *Pryrodnyy, tekhnohennyi ta ekolohichnyi ryzyky: analiz, otsinka, upravlinnia* [Natural, technological and environmental risks: analysis, evaluation, management]. Kyiv: Naukova dumka, 2008.

Prosovykh, O., and Protsak, K. "Upravlinnia ryzykamy komertsiinoho banku" [Risk management commercial Bank]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*, no. 684 (2010): 194-200.

Sheludko, V. M. *Finansovyi rynek* [Financial market]. Kyiv: Znannia, 2008.

"Statystyka. Pokaznyky bankivskoi systemy. Dokhody ta vytraty bankiv Ukrainy" [Statistics. Indicators of the banking system. Income and expenses of banks of Ukraine]. Ofitsiinyi sait NBU. https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

"Statystyka. Pokaznyky bankivskoi systemy. Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy" [Statistics. Indicators of the banking system. Main indicators of activities of Ukrainian banks]. Ofitsiinyi sait NBU. https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

УДК 336.71

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКУ

© 2017 МОСТЕНЕЦЬ А. В., ПЕТРЕНКОВ В. Е.

УДК 336.71

Мостенець А. В., Петренко В. Е. Управління інвестиційною діяльністю банку

Метою статті є дослідження теоретичного значення банківських інвестицій та інвестиційної діяльності банку, а також покращення управління інвестиційної діяльності банку. Головне завдання в рамках даної мети – характеристика інвестиційної діяльності банку та детальний розгляд його кредитно-інвестиційного портфеля. Проведено аналіз кредитно-інвестиційного портфеля 10 вітчизняних банків України. Детально досліджено структуру їх кредитно-інвестиційного портфеля. Представлено графічно кредитно-інвестиційний портфель банків, які найактивніше займалися інвестиційною діяльністю станом на 1 січня 2015–2017 рр. Показано зміни у кредитно-інвестиційному портфелі, які впливають на ефективність діяльності банку.

Ключові слова: банки, банківські інвестиції, інвестиційна діяльність, кредитно-інвестиційний портфель.

Рис.: 5. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 8.

Мостенець Аліна Вячеславівна – студентка факультету економіки та менеджменту, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)

E-mail: allmosten@gmail.com

Петренко Вячеслав Едуардович – студент факультету економіки та менеджменту, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)

E-mail: idesire.ua@gmail.com

УДК 336.71

Мостенець А. В., Петренко В. Э. Управление инвестиционной деятельностью банка

Целью статьи является исследование теоретического значения банковских инвестиций и инвестиционной деятельности банка, а также улучшение управления инвестиционной деятельностью банка. Главное задание в рамках данной цели – характеристика инвестиционной деятельности банка и детальное рассмотрение его кредитно-инвестиционного портфеля. Проведен анализ кредитно-инвестиционного портфеля 10 отечественных банков Украины. Детально исследована структура их кредитно-инвестиционного портфеля. Представлен графически кредитно-инвестиционный портфель банков, которые наиболее активно занимались инвестиционной деятельностью по состоянию на 1 января 2015–2017 гг. Показаны изменения в кредитно-инвестиционном портфеле, которые влияют на эффективность деятельности банка.

Ключевые слова: банки, банковские инвестиции, инвестиционная деятельность, кредитно-инвестиционный портфель.

Рис.: 5. **Табл.:** 2. **Библ.:** 8.

Мостенець Аліна Вячеславівна – студентка факультета економіки та менеджменту, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)

E-mail: allmosten@gmail.com

Петренко Вячеслав Едуардович – студент факультета економіки та менеджменту, Харківський національний університет будівництва та архітектури (вул. Сумська, 40, Харків, 61002, Україна)

E-mail: idesire.ua@gmail.com

UDC 336.71

Mostenets A. V., Petrenkov V. E. The Investment Management of Bank

The article is aimed at studying the theoretical value of bank investment and the investment activities of bank, as well as improving the investment management of bank. The main task under this objective is to characterize the investment activities of bank and to consider in detail its credit and investment portfolio. An analysis of the credit and investment portfolio of 10 domestic banks of Ukraine was carried out. Structure of their credit and investment portfolio was studied in detail. A graphic of the credit and investment portfolio of banks, which were the most active in the investment activities as of 1 January 2015–2017, has been provided. Changes in the credit and investment portfolio that impact the performance of bank have been displayed.

Keywords: banks, bank investment, investment activity, credit and investment portfolio.

Fig.: 5. **Tbl.:** 2. **Bibl.:** 8.

Mostenets Alina V. – Student of the Faculty of Economics and Management, Kharkiv National University of Construction Engineering and Architecture (40 Sumska Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: allmosten@gmail.com

Petrenkov Viacheslav E. – Student of the Faculty of Economics and Management, Kharkiv National University of Construction Engineering and Architecture (40 Sumska Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: idesire.ua@gmail.com